

БЪЛГАРСКАТА ПРЕСА ПРЕМИНА ПРЕЗ ЕДИН МНОГО ЖЕСТОК ПЕРИОД ТВЪРДИ ГЛАВНИЯТ РЕДАКТОР НА В. Lidové noviny ВЕСЕЛИН ВАЧКОВ

ИВАН ИВАНОВ

Веселин Вачков (36) е един от тези наши сънародници, чиито професионални успехи допринасят за добрия медиален имидж на страната ни в Чешката република. Под негово ръководство третият най-четен чешки вестник се утвърди като респектиращ и сериозен дневник, който е образец за професионална журналистика.

Ти си най-дълго изпълняващият функцията главен редактор в новата история на Lidové noviny. С какво обясняваш този факт?

В първите години след революцията много дълго време нито журналистите, нито издателите тук умееха да правят вестници. В резултат на което взаимоотношенията между шеф-редактора и издателя бяха

нарушени и нито една от двете страни не знаеха точно какво искат. Това водеше до краткотрайност на отношенията. Много от моите предшественици след година-две в тази функция предпочетоха да преминат към политиката. Това, че аз съм пета година шеф-редактор, е резултат от професионализацията на професията ни като цяло. Какъв професионалист съм

аз, това вече трябва да кажат колегите и читателите.

Кога беше първата ти среща с Lidové noviny, кога написа първия си материал за тях?

Като студент в трети или четвърти курс на университета. Стана много случайно, както повечето важни неща в живота. Един мой състудент-унгарец, който е в момента шеф-редактор на списание Euro, тогава работеше в Lidové noviny и веднъж ме срещна на стъпалата на факултета и ми каза: "Защо не напишеш нещо при нас за България". В интерес на истината днес вече не си спомням за какво точно писах тогава, но се запознах с други журналисти от международната редакция на вестника и написах няколко други материали за България. През 1997 година започнах работа в Lidové noviny като едитор на трета страница, където тогава беше темата на броя.

Какво последва след това?

Това бяха много бурни години в Lidové noviny, когато почти изцяло се промени съставът на редакцията. Дойдоха много нови хора и след три-четири месеца станах отговорен редактор на петъчното списание и съботното приложение на вестника. С това се занимавах до 1999 година, когато станах заместник-главен редактор, а година по-късно – главен редактор.

Какви са качествата, без които не може главният редактор на каквото и да е издание?

Звучи малко банално, но отговорът е обичайно към работата. В едно политическо издание, каквото е Lidové noviny, е важно човек да преодолее излишния респект от институции и големи личности, защото в крайна сметка ние сме тук, за да ги контролираме. Спомням си, когато за пръв път ми се обади Вацлав Клаус по телефона и започна да се оплаква заради някакво заглавие в броя. Това беше през втората седмица от работата ми като главен редактор. В първия момент човек се сепва, но след това трябва да се окопитиш и да го поставиш, където му е мястото, защото в момента, в който се уплашиш – губиш. Ако те е страх, тази работа не можеш да я вършиш.

Често явление ли са телефонните обаждания от политическите върхове?

Бяха често явление. И политиките се образоваха повече медиално и разбраха, че е излишно да влизат в конфликт с медиите.

Част от твоята професия са и лични срещи с политици. Как те възприемат, ставало ли е някога въпрос, че не си чех?

Не си спомням за такъв случай, защото те ме възприемат като Lidové noviny, а не като Веселин Вачков, който произхожда от България.

И никой от тях не ти е разказвал как е бил на море в България през шейсет и някоя си година?

При срещи с писатели или хора от бизнеса това става често, но политиците много внимават да са коректни и да говорят само на определени теми.

Доволен ли си от това как чешката преса отразява България?

Смятам, че има напредък и че нещата се подобряват. До известна степен изчезна презрителният тон, който се чуваше в средата на 90-те години. Тонът, че ние сме шампионите, а тези там от Балканите, са изостанали и бедни, вече е преодолян.

Но все още в чешката преса се пише много малко за България.

Да, но това е всъщност прекрасно. В журналистиката добрата новина е лощата новина. Това, че за България се пише рядко, е показател, че нищо лошо там не се случва. Освен това, ако се направи някакво изследване или преброяване колко често се пише за България във връзка с туризма и то винаги много положително, и колко често за крадците и чейнчаджийте по Вацлавака, може би ще се окаже, че като цяло нещата са доста балансирани. Когато се напише нещо лошо за България, българите тук реагират много емоционално, но когато се напише нещо положително, те реагират неутрално.

Срещал ли си се с опити за лобинг в полза на България от външна страна?

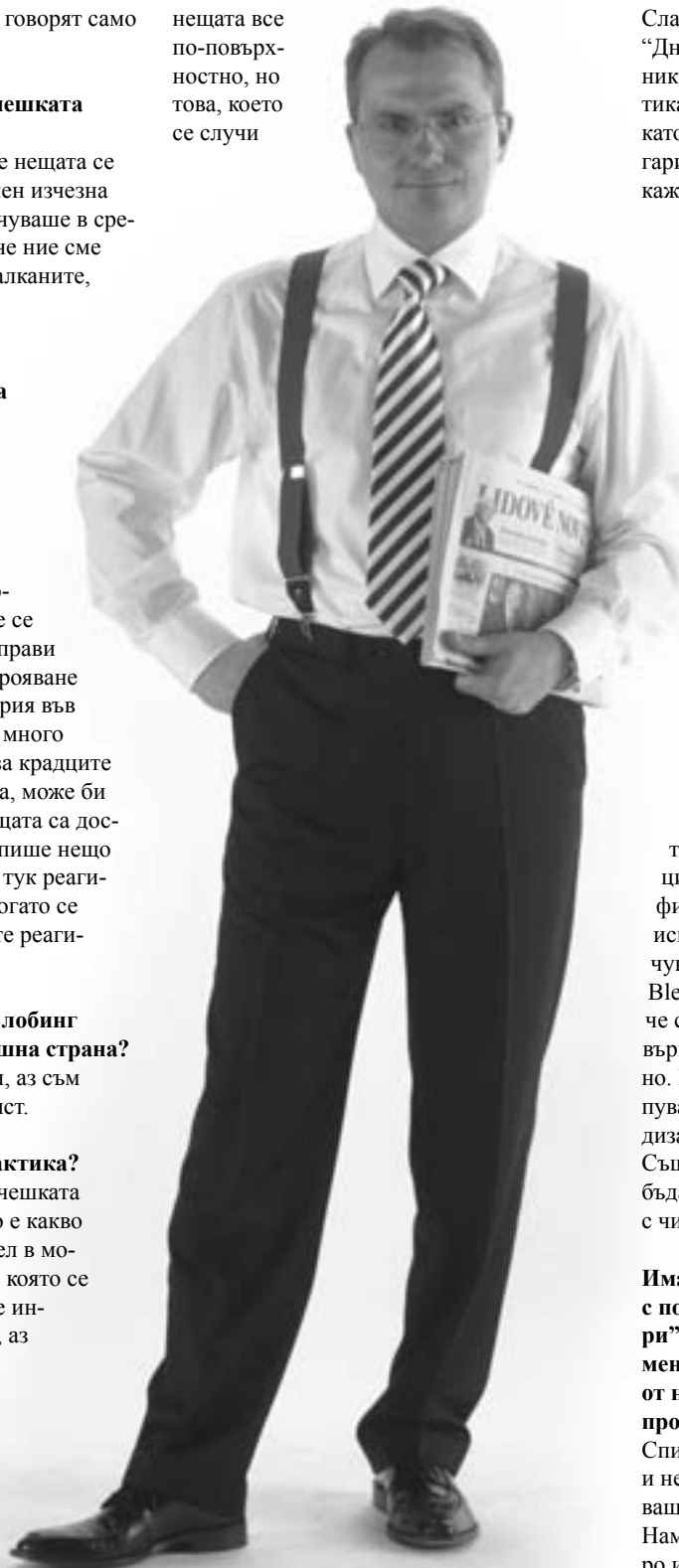
Да, но макар че съм българин, аз съм преди всичко чешки журналист.

Какво означава това на практика?

Това означава, че аз пиша за чешката публика и за мен определящо е какво е интересно за чешкия читател в момента. Ако българската тема, която се предлага, не е актуална и не е интересна за тукашния читател, аз не мога да пусна материал за България.

Следиш ли българската преса, какви са разликите между българската и чешката преса?

Според мен българската преса премина през един много жесток период на опошляване и примитивизиране. През 90-те години така нареченият език на "24 часа", който, най-мекото казано, се отличава с нискокултурен начин на изразяване и обясняване на света, започна да доминира във всички медии. И чешките медии имат тенденции да обясняват нещата все по-повърхностно, но това, което се случи

в България беше в много по-големи размери и за съжаление, проникна много дълбоко в медиите. В крайна сметка, като вземете най-четения вестник "Труд" и го сравните с чешки вестник, ще установите, че той е поблизко до Blesk, отколкото до Mladá fronta DNES, примерно.

Това не звучи много оптимистично за цялостното ниво на писане в България. Слава Богу, има и качествени издания като "Дневник" или "Капитал", който е седмичник и демонстрира отговорна журналистика и добра работа с източниците. Но като цяло, вестниците и списанията в България се правят доста лекомислено, да не кажа някоя по-силна дума.

Всеки медиен пазар има своите стереотипи, какви са стереотипите на чешкия пазар?

Открито казано, свикнал съм да приемам нещата такива, каквито са. Медиите трябва да слушат читателите какво искат и да им го дават, а не да се опитват да променят нещата.

Но ако на читателите се дава само това, което искат, няма ли опасност всички издания да станат от типа на Blesk?

За щастие, не всички искат Blesk и слава Богу, че е така. След огромното нарастване на интереса към жълтата преса през изминалите години, това явление достигна своя таван. Публиката се насити на сензационността и понеже има повече финансови възможности, днес започва да иска от медиите ниво, което им дава чувство на статут. Не можеш да държиш Blesk и да твърдиш на партньорите си, че си интелектуалец или мениджър. Не върви. Трябва да държиш нещо по-сериозно. И в хипермаркетите хората днес купуват все по-модерни стоки с по-добър дизайн, дори и да са на по-високи цени. Същото е и в медиите, които трябва да бъдат много по-изтънчени в работата си с читателя.

Имаше възможност да се запознаеш с последния брой на списание "България", за което даваш интервю в момента. Какви са твоите впечатления от неговата концептуална и визуална промяна?

Списанието изглежда много свежо. Както и неговата първа страница, която е решаваща за успеха на всяко едно издание. Намирам, че съдържанието е много пълно и добре избрано. Желая на списание "България" много бъдещи успехи. ■